

Tidsskrift-artikkel brøt MEDLINE-barriere

En lovprist artikkel i Tidsskrift for Den norske lægeforening er indeksert som kasuistikk nummer 1 million i MEDLINE.

31. august 2001 passerte søkedatabasen MEDLINE 1 million indekserte kasuistikker («case reports») med artikkelen *Infeksjonsutbrudd av meticillinresistente gule stafylokokker ved Haukeland Sykehus*, publisert i Tidsskrift for Den norske lægeforening for nøyaktig ett år siden (1). Denne symbolske grensen blir omtalt i et leserinnlegg i *Lancet* (2), der budskapet er at kasuistikken som medisinsk tidsskriftsjanger ikke er død, til tross for en stadig økende vektlegging av kunnskapsbasert medisin.

Norsk skoleeksempel

«Tradisjonelt ble medisinsk viten bygd opp gjennom systematisk innsamling av kasuistikker. Ved å erkjenne kasuistikkens begrensninger, unngår vi å overse dens betydning i vår søken etter faktakunnskap,» skriver Rosselli & Otero i sitt leserinnlegg. Det er en myte at bare lavt ansette tidsskrifter publiserer kasuistikker, påpeker de to, og viser til 13–14 % av referansene i 120 kli-

niske kjernetidsskrifter er kasuistikker (3), og at 40 000 nye kasuistikker hvert år blir indeksert i MEDLINE.

Forfatterne av leserbrevet berømmer den norske artikkelen av Kristine Bø og medar-

beidere, og kaller den et skoleeksempel på at kasuistikkjangeren er pedagogisk velegnet til kunnskapsformidling og fagutvikling. Artikkelen beskriver to utbrudd med meticillinresistente gule stafylokokker (MRSA) ved Haukeland Sykehus i 1998–99, der indeks-pasienten trolig var en pasient med atopisk eksem, nylig flyttet hjem fra Japan.

– Dette er en oppmuntring, ikke minst fordi det var min første artikkel som første-forfatter. Innholdet er nok mest aktuelt for Norge, fordi MRSA allerede er mye mer utbredt i andre vestlige land enn her i Norden, sier Kristine Bø, som i fjor høst fikk vite at artikkelen hennes tilfeldigvis var blitt registrert som millionkasuistikken i MEDLINE.

– Tom Sundar, *Tidsskriftet*
tom.sundar@legeforeningen.no

Litteratur

1. Bø K, Rustad L, Harthug S, Akselsen PE, Tveten Y. Infeksjonsutbrudd av meticillinresistente gule stafylokokker ved Haukeland Sykehus. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2001; 121: 204–8.
2. Rosselli D, Otero A. The case report is far from dead. *Lancet* 2002; 359: 84.
3. Abridged Index Medicus Journal Titles. www.nlm.nih.gov/bsd/aim.html (10.1.2002).

P-piller, kardiovaskulær risiko og interessekonflikter

De nyeste p-pillene er assosiert med forhøyet tromboserisiko. En ny studie peker i retning av redusert infarkt-risiko, sammenliknet med annen-generasjons p-piller.

I en nederlandsk befolkningsbasert pasientkontrollundersøkelse ble 248 kvinner i alderen 18–49 år som hadde gjennomgått sitt første hjerteinfarkt i årene 1990–95 sammenliknet med 925 kvinner uten hjerteinfarkt, matchet for alder, bosted og opplysninger om helse, risikofaktorer og bruk av p-piller på det tidspunkt infarkt oppstod (1). Hos 217 av infarktpasientene og 763 i kontrollgruppen ble det også gjort analyser med henblikk på arvelig forhøyet tromboserisiko.

Oddsratio for å få hjerteinfarkt var 2,0 (95 % konfidensintervall 1,5–2,8) hos p-pillebrukere sammenliknet med ikke-brukere. For tredje-generasjons p-piller var oddsratio 1,3 og ikke signifikant sammenliknet med ikke-brukere. For annengenerasjons p-piller var oddsratio 2,5 (1,5–4,1). Risikoen for å få hjerteinfarkt var ikke signifikant forskjellig mellom brukere av tredje- og annengenerasjons p-piller. Den økte risikoen var heller ikke ulik mellom de som hadde arvelig forhøyet risiko for trombose og de som ikke

hadde det. I en leder i samme nummer av *New England Journal of Medicine* gis støtte til de nyeste p-pillene (2).

Nye retningslinjer

Tidligere i 2001 konkluderte en metaanalyse med at tredje-generasjons p-piller gir økt tromboserisiko (3), noe som medførte nye retningslinjer for forskrivning av p-piller i EU. Denne nye studien peker i retning av lavere risiko for hjerteinfarkt ved bruk av tredje-generasjons p-piller, noe som kan føre til ytterligere justering av anbefalingene som gis. Imidlertid er den absolutte risikoen for trombose eller hjerteinfarkt ved bruk av så vel annen- som tredje-generasjons p-piller svært liten. Den økte risikoen for kardiovaskulær sykdom ved kombinasjon av røyking og p-piller er heller ikke dramatisk, og det er først og fremst røyking som er hovedårsak til hjerteinfarkt hos kvinner i fertil alder (4).

Skarp kritikk for interessekonflikt

Nå angripes *New England Journal of Medicine* fordi tidsskriftet ikke opplyste om at lederskribenten tidligere har vært knyttet til et firma som produserer p-piller, ifølge et nyhetsoppslag i *BMJ* (5). Redaktør Gregory Curfman i *New England Journal of Medicine* forsvarer seg med at det er mer enn fem år

siden lederskribenten var tilknyttet det aktuelle firmaet, etter de skriftlige opplysninger han har.

BMJ bruker den aktuelle saken til å gi et spark til sin amerikanske konkurrent. I nyhetsoppslaget nevnes det særskilt hva BMJs avtroppende nordamerikanske redaktør Ron Davis mener om interessekonflikter. Han hevder at dersom disse er nærmere i tid enn fem år, bør de diskvalifisere for å skrive lederen, men er de eldre bør den mulige interessekonflikten likevel publiseres fordi forfatteren kan være påvirket av sin tidligere rolle.

– Pål Gulbrandsen, *Tidsskriftet*
pal.gulbrandsen@legeforeningen.no

Litteratur

1. Tanis BC, van den Bosch MAAJ, Kimmeren JM, Cats VM, Helmerhorst FM, Algra A et al. Oral contraceptives and the risk of myocardial infarction. *N Engl J Med* 2001; 345: 1787–93.
2. Chasan-Taber L, Stampfer M. Oral contraceptives and myocardial infarction – the search for the smoking gun. *N Engl J Med* 2001; 345: 1841–2.
3. Kimmeren JM, Algra A, Grobbee DE. Third generation oral contraceptives and risk of venous thrombosis: meta-analysis. *BMJ* 2001; 323: 131–9.
4. Drife JO. The third generation pill controversy («continued»). *BMJ* 2001; 323: 119–20.
5. Marwick C. Journal «should have revealed scientist's connection to company» *BMJ* 2002; 324: 70.